

Qəndmi, dərdmi?

İstehlakçının gec əriyən qənd axtarması istehsalçının dəyirmanına su tökürl

Insan orqanizminə ən təhlükəli zərərləri vuran üç qidadan biri də şəkərdir. Bütün sağlamlıq biliciləri deyir ki, əslində, şəkər, tütün qədər təhlükəli, zərərverici və asılılıq yaranan qidadir. Bir çox dünya alimi onu, hətta narkotiklə müqayisə edir. Statistikaya görə, Azərbaycanda bu nemətin istehlak miqdarı əmək qabiliyyətli əhali üçün 17, 0-15 yaş arası uşaqlar üçün 18 kq təşkil edir.

Əsl şəkər necə olmalıdır?

Qidalanmamızda əvəzedilməz vəsi-tələrden biri hesab etdiyimiz şəkər insan orqanizmində 95%-dən çox mənimsnənilir. Bu gün dünyada istehsal olunan şəkərin 45% şəkər çuğundurundan, qalan 55%-i isə şəkər qamışından əldə edilir. Şəkər tozu quru, dənəvər olmalı, heç bir halda ələ yapışmamalıdır, şəkər kristallarının həcmi isə 0,2-2,5 mm-dən artıq olmamalıdır.

Keyfiyyətli şəkər tozonun rəngi ağ və ya sarımtıl, parıltılı, dadi saf şirin olmalıdır, kənar dad və iyi verməməlidir. Suda tam həll olmalı ve çöküntü verməməlidir. Şəkər tozonun nəmliyi 0,14 faizdən, quru maddəyə görə saxaroza 99,75 faizdən az, reduksiyadıcı maddələr 0,05 faizdən, kül isə 0,03 faizdən çox olmamalıdır. Rafinad-qəndinin nəmliyi çeşidindən asılı olaraq 0,1-0,4 faizdən çox, quru maddəyə görə saxaroza 99,9 faizdən az olmamalıdır. Bütün bunlar qəndin bizim ölçü və hiss ede bilməyəcəyimiz əlamətləridir, bəs adı gözlə şəkərdəki anormallığı və bize təhlükə yarada biləcəyini necə bilmək olar?

Qəndin tərkibindəki dəhşət

Azərbaycanda qənd istehsalı ilə həm böyük müəssisələr, həm də xırda sexlər məşğuldur. Ekspertlər hesab edir ki, insan orqanizmini hədələyən təhlükənin təməli də ələ bu sexlərdə qoyulur. Sahibkarlar daha çox qazanc əldə etmək məqsədi ilə bu sexlərdə istehsal olunan qəndin tərkibinə daha ucuz əldə edilən lazımsız komponentlər əlavə edir. Bununla onlar həm də qəndin möhkəmliyini artırmaq, xüsusi dad vermək məqsədi güdürlər. Təbiidir ki, istifadə etdikləri komponentlərin insan orqanizmine vuruğu dəhşətli zərərlər barədə heç bir sahibkar düşünmür, onları maraqlandıran, sadəcə, əldə edəcəkləri mənfəətdir.

Bəzi məlumatlara görə, kelle qənd adı ilə istehsal edilən məhsulların təhlükəsi daha çoxdur. Belə ki, zaman-zaman mətbuatda, qənd sexlərində qəndin içine heyvanın üyüdülmüş sümüyünün qatılması barədə məlumatlar da dərc olunub. Bu əsulla istehsalçı guya qəndin möhkəmliyinə, suya davamlılığına nail olur. Axi istehlakçı ağızda tez əriyib suya dönen qəndi keyfiyyətsiz hesab edir. Təbii ki, haqsız olaraq. Mütəxəssislər gec əriyən qəndləri istehlak etməməyi məsləhət görür.

Sahibkarların bunu etməkdə bir məqsədi qəndin bərk olmasıdır, digər məqsədi də çəkide ağır gəlməsidir. Hələ sovet dövründə Azərbaycanda

və montaj işleri Almaniya, Polşa, Türkiye və Ukrayna mütəxəssislerinin nəzarəti altında azərbaycanlı mühəndis və montaj heyəti tərəfindən həyata keçirilib.

23 mart 2006-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştiraki ilə İmişli Şəkər Zavodunun rəsmi açılış mərasimi keçirildi. İmişli Şəkər Zavodu hazırda şəkər tozu, heyvan yemi, kelle qənd və etanol istehsalı sahələrində fəaliyyət göstərir. İmişli şəkər zavodunun illik istehsal gücü 60000 tondur.

Ümumiyyətlə, şəkər tozonun keyfiyyəti kristalların quruluşuna, xarici görünüşünə, rənginə, dadına, iyinə, həll olmasına və kənar eləvələrin olub-olmamasına görə müəyyən edilir. Qeyd edək ki, dünyada qəndi şəkər qamışı və şəkər çuğundurundan hazırladıqları halda Azərbaycanda bu qida məhsulu birbaşa olaraq şəkər tozundan hazırlanır. Yəni bu qida vasitəsinin istehsalında birbaşa xammala müraciət edilmir.

Şəkərlə xəstəlik qohumdur

Həkimlər deyir ki, şəkər xərçəng hüceyrələrinin ən çox sevdiyi qidadir. Şəkər tozu və qənd immunitet sistemini zəiflədə, bədənin mineral tarazlığını poza, uşaqlarda hiperaktivliyə, narahatlılıq, diqqət pozuqluğuna, tənbəlliyyə səbəb ola bilər, bundan əlavə bakteriya infeksiyalarına qarşı müdafiətmə sistemini zəiflədə bilir. Çox istehlak edilən şəkər böyrəklərə zərər verir, orqanizmdə mis, kalsium azlığı yaradır.

Üzdən məsum görünən, metbəximinin şirniyyatımızın baş tacı,

xüsusi adamlar kənd yerlərini gəzərək heyvan sümüyü toplayırlar. Uzun illərdir ki, cəmiyyətde heyvan sümüyündən qənd istehsalında istifadə olunması barədə məlumatlar dolaşır. Çox sayda şikayət var, amma təəssüf ki, bu güne kimi qəndin tərkibinin nədən ibarət olduğunu araşdırılaraq bir nəticəyə varılmayıb.

Qəndin tərkibinə qatılan heyvan sümüyünün insanda dəhşətli xəstəliklərə səbəb olduğu barədə kifayət qədər çox məlumat var. Bu heyvan sümüklərinin xəstə heyvanların olması ehtimalı vəziyyəti daha da çətinləşdirir. Əldə etdiyimiz bəzi məlumatlara görə isə bu sexlər xüsusi adamların zibilliliklərdən yığıdığı sümüklər müqabilində qonarar ödəyir.

İmişlidən süfrəmizə nə gelir?

İmişli Şəkər Zavodunun inşaat işlərinə 2003-cü ildə, ümummülli lider Heydar Əliyevin xeyir-duası ilə başlanılib. 70 hektar ərazidə inşa olunan zavoda 100 milyon ABŞ dolları məbləğində investisiya qoyulub. Dünya standartlarına cavab verən texnologiyalarla təchiz edilmiş İmişli Şəkər Zavodunun layihə

qiş tədarükü olan mürəbbələrin, kompotların əsas komponenti olan şəkər qadınlarda döş, yumurtalık, kişilərdə prostat xərçənginə səbəb olur. Öd kisəsi xərçənginin yaranma səbəblərindən biri də məhz şəkərdir.

O eyni zamanda, görmə qabiliyyətini zəiflədir, mədə şirəsini azaldır, saçların ağamasına, spirt asılılığına, diş çürüməsinə, kökəlməyə, astmaya, göbələk infeksiyalarına, öd problemlərinə səbəb olur. İşemicik ürek xəstəlikləri, kor bağırsaq tutmaları, qanda qlükozanın azalması, qida allergiyası, şəkərli diabetin yaranması, hamiləlikdə qan zəhərlənmələri, gözün kataraktası kimi xəstəliklər məhz şəkərin töhfəsidir.

Miqren tutmaları zamanı şəkər istehlakını minimuma endirmək lazımdır. Depressiyaya tez-tez düşən insanların rasionuna diqqət etsəniz görərsiniz ki, onlar şəkərdən çox istifadə edir. Və nəhayət, şəkər alzeymer kimi dəhşətli bir xəstəliyə səbəb olur. Bu xəstəlik insanın bütün həyatını bir anda unutması, keçmişinə dair heç bir şeyi xatırlamaması deməkdir.

Lale Mehrali